

ת"פ 55489/12/16 - מדינת ישראל/פרקליטות מחוז חיפה פלילי, המאשימה נגד מרדכי חבר, הנאשם

בית משפט השלום בקריות

ת"פ 55489-12-16 פרקליטות מחוז חיפה - פלילי נ'
חבר

בפני
בעניין: כבוד השופט יוסי טורס
מדינת ישראל/פרקליטות מחוז חיפה פלילי -
המאשימה

נגד
מרדכי חבר - הנאשם

גזר דין

כתב האישום וההליכים

1. הנאשם הורשע על פי הודאתו בעובדות כתב אישום מתוקן בעבירות של השמטת הכנסה מתוך דו"ח (ריבוי מקרים), עבירה לפי סעיף 220(1) לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש], התשכ"א-1961 (להלן: "פקודת מס הכנסה"); קיום פנקסי חשבונות כוזבים, לפי סעיף 220(4) לפקודת מס הכנסה; ושימוש במרמה ערמה ותחבולה, לפי סעיף 220(5) לפקודת מס הכנסה.

2. בהתאם לעובדות כתב האישום בשנות המס 2011-2012 היה הנאשם בעל עסק בשם "הובלות מוטי" במסגרתו ניהל פנקסי חשבוניות כפולים, היינו פנקסי חשבוניות בהם כלל את ההכנסות והתקבולים שקיבל בפועל במסגרת עבודתו ופנקסי חשבוניות כוזבים בהם כלל סכומי הכנסות מופחתים מאלו שקיבל בפועל. בנסיבות אלה השמיט הנאשם בשנים 2011-2012 הכנסות ותקבולים בסך כולל של 439,174 ₪ (כולל מע"מ; ראו טבלה מצורפת בכתב האישום).

3. אוסיף כבר עתה כי מוסכם על הצדדים כי החוב למע"מ הוסדר ולא הוגש בגינו כתב אישום ואילו החוב למס הכנסה עמד במקור על כ- 180,000 ₪ וכיום הוא עומד על 140,322 ₪ לאחר שהנאשם הסיר את המחדל באופן חלקי. ביחס ליתרת הסכום קיים הסכם פריסת חוב עם שלטונות מס הכנסה והנאשם עומד בו.

תסקיר שירות המבחן

4. בהתאם להסכמת הצדדים התקבל תסקיר מטעם שירות המבחן. בתסקיר תוארו נסיבות חייו של הנאשם אשר בשל צנעת הפרט לא אפרטן ורק אציין כי מדובר בנאשם כבן 53, נשוי ואב לשניים אשר מתמודד עם התמכרות ארוכת שנים לסמים ומטופל לדבריו בקהילה (קבוצת N.A. ובית חם). עם זאת שירות המבחן התרשם כי הנאשם מתקשה לשמור על יציבות בחייו ואינו נרתע מסנקציות עונשיות שהוטלו עליו בעבר. לפיכך ובשל היעדר מוטיבציה להליך טיפולי נרחב, נקבע שקיים סיכון להישנות מעשים דומים בעתיד ושירות המבחן לא בא בהמלצה טיפולית כלשהי.

טיעוני הצדדים לעונש

5. ב"כ המאשימה הפנה לחומרת מעשיו של הנאשם וטען כי הערכים המוגנים שנפגעו מכך הם השוויון בנטל, יחסי האמון בין האזרח לרשויות ותקינות הפעילות הכלכלית הציבורית. ביחס לנסיבות ביצוע העבירה הפנה ב"כ המאשימה לתכנון הבא לידי ביטוי בניהול פנקסים כוזבים במשך תקופה ארוכה כאשר המניע הוא בצע כסף. עוד טענה המאשימה כי בשל הזיקה והקשר ההדוק יש לקבוע מתחם עונש הולם אחד למעשיו של הנאשם, הנע בין 6 חודשי מאסר שניתן לשאת בהם בדרך של עבודות שירות לבין 14 חודשי מאסר בפועל. ביחס לעונש הראוי לנאשם ציינה המאשימה את תסקירו השלילי, עברו הפלילי הכבד והעובדה שהוסר רק חלק קטן מהמחדל במסגרת הסכם השומה. לפיכך בקשה המאשימה להטיל על הנאשם עונש מאסר בפועל ברף העליון של המתחם לצד מאסר מותנה וקנס גבוה.

6. ב"כ הנאשם הפנה להודאתו של הנאשם בהזדמנות הראשונה ולשיתוף הפעולה עם רשויות המס. ביחס לעברו הפלילי של הנאשם נטען כי מדובר בעבר ישן ומשנת 2001 ועד היום לא נפתחו נגדו הליכים פליליים. עוד הפנה הסנגור לנסיבותיו האישיות של הנאשם הכוללות התמודדות עם התמכרות לסמים, לעובדה כי הוא המפרנס העיקרי של משפחתו וכי מצבו הכלכלי הקשה. בהתייחסו להסרת המחדל טען הסנגור כי הנאשם עומד בהסכם השומה שנעשה עמו וכי הסיר חלק לא מבוטל ממנו (כ- 40,000 ₪). לפיכך ביקש הסנגור להטיל על הנאשם ענישה מותנית בלבד אשר לא תפגע בפרנסתו ותסייע בשיקומו ובשיקום משפחתו.

7. הנאשם בדברו האחרון הביע צער וחרטה על מעשיו וציין כי בכוונתו לכבד את הסדר השומה ולהסיר את המחדל במלואו.

דין והכרעה

8. כידוע, מאז תיקון 113 לחוק העונשין גזר הדין ניתן במסגרת הליך תלת שלבי. בשלב הראשון יש לקבוע אם כתב האישום מתאר אירוע אחד או מספר אירועים. לאחר מכן יש לקבוע את מתחם הענישה ההולם את

האירוע ובסופו של תהליך, יש להחליט אם נכון לחרוג מהמתחם שנקבע, שאחרת ייגזר העונש בגדרי המתחם. המאשימה טענה למתחם אחד ואילו הסנגור לא התייחס לעניין. אכן בחינת עניינינו על-פי מבחן הקשר ההדוק מלמדת כי מעשיו של הנאשם הם רצף של עבירות זהות עד כי פיצולם גורע מאופיים הייחודי כמכלול. על כן יש לראותם כמסכת עבריינית אחת אשר יש לקבוע בגינה מתחם עונש אחד. עם זאת, מובן שבקביעת המתחם יובא בחשבון כי מדובר במספר רב של עבירות חוזרות (ראו: ע"פ 5668/13 **מזרחי נ' מדינת ישראל** (17.3.16) ודנ"פ 2999/16 בעניינו. וכן ע"פ 4910/13 **ג'אבר נ' מדינת ישראל** ורע"פ 4760/14 **קיסלמן נ' מדינת ישראל** (7.5.15)).

אציין כי אף אם נכון היה לראות בכל עבירה כאירוע נפרד, ברי שמדובר היה ב-22 מתחמים זהים (ושונים כמובן משמעותית מזה שאקבע בראייה של כל העבירות כאירוע אחד) וכי בסופו של יום נכון היה להטיל עונש אחד כולל, תוך התחשבות בריבוי העבירות (ראו דברי כ' הנשיאה נאור בסעיף 2 לפסק דינה בע"פ 5668/13 **מזרחי נ' מדינת ישראל** (17.3.16) שהוזכר לעיל).

9. **הערכים המוגנים בבסיס העבירה:** במעשיו פגע הנאשם בצורה ממשית, חוזרת ונשנית, בקופה הציבורית. כן פגע הנאשם בשוויון בנטל המס וכן בשיטה הפיסקלית שהחברה אימצה. "הערך המוגן בעבירות מס הוא השיטה הפיסקלית שהחברה אימצה כחלק ממדיניותה הכלכלית והחברתית, לרבות שיטת המסוי שתבטיח חלוקת נטל שוויונית וצודקת" (ע"פ 71687/02 **עיני נ' מדינת ישראל** (1.4.04)). בעניין זה קבע בית המשפט העליון כי "עבירות המס מתאפיינות בחומרה יתרה נוכח פגיעתן הישירה- בקופה הציבורית, והעקיפה- בכיסו של כל אזרח, ולאור חתירתן תחת ערך השוויון בנשיאת נטל המס." (רע"פ 977/13 **אודיזי נ' מ"י** (20.2.13)).

10. **נסיבות הקשורות בביצוע העבירה:** מעשיו של הנאשם לוו בתכנון קפדני שעה שניהל במשך תקופה ארוכה יחסית (כשנתיים) פנקסים כוזבים לצד פנקסי אמת ובכך התחמק מתשלומי המס. ביחס לנזק שנגרם ממעשיו לא אכביר במילים ורק אציין כי פגיעה בקופה הציבורית, קטנה כגדולה, אינה עניין של מה בכך והיא משליכה על כיסו של הציבור כולו. עם זאת נתתי דעתי לסכום המס שהעלים הנאשם אשר עומד על כ- 180,000 ₪ (ונתן זה מוסכם על הצדדים; סעיף 40(א) לחוק העונשין)) אשר אינו נמצא ברף הגבוה של עבירות המס.

11. **מדיניות הענישה:** ככלל הענישה הנוהגת בעבירות מס היא מחמירה וכוללת עונשי מאסר ממושכים מאחורי סורג ובריה לצד קנסות גבוהים (עפ"ג 45542-01-15 **מלכה נ' מדינת ישראל** (13.10.15)). עם זאת, חומרנו של העונש נגזרת מסכומי המס שנגזלו מהקופה הציבורית ומנסיבות הנאשם והמקרה. אפנה לפסקי הדין הבאים לצורך בחינת המדיניות הנוהגת.

עפ"ג 43320-05-16 **מדינת ישראל נ' תייסיר חסארמה** (24.11.16), בו נדחה ערעור המדינה על קולת עונשו של הנאשם - 6 חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות. בעניין זה הורשע הנאשם בעבירות על פקודת מס הכנסה לאחר שהתחמק מתשלום בסך 330,000 ש"ח לערך באמצעות חשבוניות כוזבות. המחדל הוסר במלואו. בית המשפט המחוזי אישר את המתחם שנקבע בבית המשפט השלום הנע בין 6 חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות ועד 24 חודשי מאסר.

ת"פ 11919-05-14 **מדינת ישראל נ' חסן חסארמה** (10.9.17), בו הוטלו על הנאשם 6 חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות לאחר שהורשע בעבירות על פקודת מס הכנסה ונדרש לשלם לשלטונות המס 350,000 ₪ מתוכם שילם 50,000 שח בלבד.

רע"פ 674/13 **ליטווק נ' מדינת ישראל** (8.1.13). במקרה זה סכום ההכנסות שהועלמו מרשויות מס הכנסה היו 496,432 ₪. המערער נדון ל-7 חודשי מאסר בפועל וקנס של 40,000 ₪.

עפ"ג (מחוזי חיפה) 14041-02-16 **אגבאריה נ' מדינת ישראל** (21.4.16), בו התקבל ערעורו של הנאשם על חומרת עונשו והועמד על 6 חודשי עבודות שירות חלף 7 חודשי מאסר. בעניין זה הורשע הנאשם בהשמטת מס ובדיווחים כוזבים העומדים על כמיליון ₪. במקרה זה המחדל הוסר במלואו ומדובר היה בעבירות שבוצעו בשנות המס 2007-2011.

עפ"ג 31816-05-13 **מדינת ישראל נ' נבון** (7.10.13), בו נקבע מתחם ענישה בין 5 - 15 חודשי מאסר בפועל לעבירות השמטת הכנסות בסך כ - 3 מיליון ₪.

ת"פ 33928-09-12 **מדינת ישראל נ' יהודה** (6.1.2014), בו נקבע כי מתחם הענישה ההולם עבירות המגלמות השתמטות ממס שבסכומים של 500,000 ₪ ועד - 2,000,000 ₪ במידת אשמה בינונית, נע בין 4 חודשי מאסר ל-18 חודשי מאסר בפועל.

ת"פ 51575-05-14 **מדינת ישראל נ' ערן אברהם** (31.12.15), בו נקבע מתחם ענישה שבין 6-20 חודשי מאסר בפועל בגין השמטת הכנסה של 878,715 ₪. במקרה זה הושתו על הנאשם 6 חודשי מאסר בפועל שירוצו בעבודות שירות.

12. לאור כל זאת, אני בדעה כי מתחם הענישה ההולם את העבירות מושא ענייננו, המהוות אירוע אחד, נע בין מספר חודשי מאסר שניתן לשאת בהם בדרך של עבודות שירות ועד 18 חודשי מאסר בפועל. כן כולל המתחם קנס בסך של 20,000 ₪ ועד 70,000 ₪ כאשר בעניין זה הבאתי בחשבון את מצבו הכלכלי של הנאשם כפי שפורט (אך לא הוכח) כאמור בסעיף 40'.

קביעת עונשו של הנאשם

13. אקדים ואומר כי לא מצאתי לנכון לסטות ממתחם העונש ההולם בעניינו של הנאשם. בעניין זה אציין כי ניתן להצר על כך שהנאשם לא השכיל להתגייס להליך טיפולי במסגרת שירות המבחן. נראה כי היה בכך לסייע לו אף מעבר לאינטרס המשפטי הצר הקשור בעונשו בתיק זה וזאת מהטעמים שפורטו בתסקיר. עם זאת, לא מצאתי גם הצדקה להחמרה כעתירת המאשימה וזאת מהנימוקים שאפרט להלן.

14. בקביעת עונשו של הנאשם נתתי דעתי לנסיבות חייו, למצבו הכלכלי הנטען, לחלוף הזמן מביצוע העבירות (כ- 5 שנים בהן לא עבר הנאשם עבירה קלה כחמורה), ולעברו הפלילי הישן (העבירה האחרונה נעברה בשנת 2001) אשר אינו כולל עבירות מס. הנאשם לאורך תקופה ארוכה הצליח לנהל אורח חיים תקין חרף קשייו ואין זה עניין של מה בכך. לדבריו העבירות מושא תיק זה בוצעו על רקע חזרתו לשימוש בסמים ולאחר שטופל חזר לנהל חיים תקינים. שוב אציין בהזדמנות זו כי חבל שהנאשם לא התגייס להליך טיפולי משמעותי כפי שהציע שירות המבחן.

15. עוד נתתי דעתי למאמצי הנאשם לתיקון תוצאות העבירה, קרי הסרת המחדלים. בעבירות מס שיקול משמעותי בענישה מתייחס להסרת המחדלים. במקרים שבהם נאשם מסיר את המחדלים, קרי: משיב למדינה את סכום המס שנגזל ממנה, רואים בכך בתי-המשפט שיקול משמעותי להקלה בעונש (ר' ע"פ 7851/13 **עודה נ' מדינת ישראל** (3.9.15)). עם זאת, מקובל כי "על אף חשיבות השיקול של הסרת המחדל על ידי הנאשם בעבירות מהסוג בנדון כאן - אין להפריז בהכרח במשקל המוענק לו." (רע"פ 5872/14 **אלון ירון נ' מדינת ישראל** (2.10.14)). כן ראו בעניין זה עפ"ג 47301-01-14 **רשות המיסים, היחידה המרכזית אזור מרכז ותיקים מיוחדים נ' פ.מ.מ בע"מ**, (16.6.14):

"... הסרת המחדל הינה הביטוי האולטימטיבי ללקיחת אחריות והכרה בחטא, לצד הפן האופרטיבי והמעשי שיש בה, דהיינו השבת הנזק באופן שהקופה הציבורית קיבלה בחזרה מה שנגרע ממנה. בתי המשפט מאז ומעולם התחשבו בנימוק זה לעניין ההקלה בעונש. אין בכך כמובן כדי למעט מחומרתה של העבירה, אולם יש בכך כדי להשליך על הענישה. תיקון 113 העומד במוקד הדיון הכיר גם הוא בחשיבות הסרת המחדל. אנו מפנים לסעיף 40(יא)(5) המונה בין הנסיבות שבהן רשאי בית המשפט להתחשב בעניין העונש ואשר אינן קשורות לביצוע העבירה גם את "מאמצי הנאשם לתיקון תוצאות העבירה ולפיצוי על הנזק שנגרם בשלה".

16. בענייננו הגיע הנאשם להסכם שומה עם שלטונות מס הכנסה והמס הועמד על סך של 180,000 ₪. מסכום זה שולם כבר 40,000 ₪. אכן, הנאשם לא הסיר את המחדל לפני הגשת האישום אלא במהלך ההליך הפלילי. כמו כן לא הוסר המחדל כולו, אלא חלקו. עם זאת, הנאשם הגיע כאמור להסכמה בדבר גובה החוב ופריסה לתשלומים ובעניין משמעות עובדה זו ראו עפ"ג 67050-12-14 **עמשה נ' מדינת ישראל** (19.5.15).

17. אינני סבור שעונש מאסר בכליאה הוא ההולם את נסיבות המקרה. אכן, העבירות שעבר הנאשם מצדיקות ענישה מכבידה וכאמור אין מקום לשקול חריגה ממתחם הענישה. ואולם, כידוע לעונש מאסר בכליאה השפעות שליליות חמורות הכוללות בין היתר הטמעת נורמות עברייניות (אפקט קרימינוגני; להרחבה בנושא ראו דו"ח **הועדה הציבורית לבחינת מדיניות הענישה והטיפול בעבריינים, 2015** (המכונה "דו"ח ועדת דורנר")). בנתוניו של הנאשם, הנאבק לחזור לחיים נורמטיביים נקיים מסמים ועבירות, סברתי כי ראוי להימנע מעונש זה, בוודאי כאשר קיים תמהיל עונשי אחר ראוי המבטא את חומרת העבירה ובד בבד גם מונע השפעות שליליות מיותרות על חיי הנאשם.

18. סיכומי של דבר, לאחר שבחנתי את מכלול השיקולים, הן לקולה והן לחומרה, אני מטיל על הנאשם את

העונשים הבאים:

א. מאסר בפועל למשך 5 חודשים. הנאשם יישא את מאסרו בדרך של עבודות שירות בהתאם לחוות דעת הממונה במעון לנכים אילן בית קסלר העבודות יחלו ביום 25.12.17 ככל שלא תינתן החלטה אחרת. העבודות יבוצעו משך 5 ימים בשבוע, 8.5 שעות ביום. הנאשם הביע כאמור את הסכמתו לרצות עונש של עבודות שירות והוסבר לו כי באם לא יבצע את העבודות כנדרש רשאי הממונה להפסיקן מנהלית והוא ירצה את יתרת התקופה בבית המאסר.

ב. מאסר למשך 3 חודשים, בו לא יישא אלא אם יעבור בתקופה של שלוש שנים מהיום אחת או יותר מהעבירות בהן הורשע.

ג. קנס בסך 25,000 ש"ח או 80 ימי מאסר. הקנס ישולם בעשרים וחמישה תשלומים שווים ורצופים החל מיום 1.1.18 ובכל 1 לחודש לאחריו. אי תשלום אחד התשלומים במועדו יעמיד את מלוא הסכום לפירעון מיד.

המזכירות תשלח את גזר הדין לממונה על עבודות השירות למעקב וכן לשירות המבחן.

זכות ערעור בתוך 45 יום

ניתן היום, ח' כסלו תשע"ח, 26 נובמבר 2017, במעמד הצדדים.